

Zanat

[Lehre]

Opće / Opšte informacije

„Zanatski učenici su osobe koje na osnovi ugovora o naukovanju izučavaju zanat kod jedne od stručnih osoba, a koja se u okviru ove naobrazbe / ovog obrazovanja i zapošljavaju.“

Preduvjet

Preduvjet za izučavanje zanata je završeno opće / opšte osnovno školovanje u trajanju od 9 godina. Pristup odabranom zanatu ne ovisi o vrsti pohađane osnovne škole.

Nije moguće svaku profesiju izučiti u obliku zanata, nego samo one koje se nalaze na popisu svih zanata u Austriji. Na dotičnom popisu su pribilježeni i vrijeme trajanja stručne naobrazbe / stručnog obrazovanja kao i pozivi srodni pojedinim zanatima.

Stručna naobrazba / Stručno obrazovanje organizirano je prema principu dualnog sistema. To znači da se naobrazba / obrazovanje realizira na dva mjesta:

- u obrazovnim pogonima (oko 80 posto sveukupnog trajanja stručne naobrazbe / stručnog obrazovanja) i
- zanatskim školama (oko 20 posto sveukupnog trajanja stručne naobrazbe / stručnog obrazovanja)

Ugovor o naukovanju

Ugovor o naukovanju treba se zaključiti u pismenom, četverostrukom izdanju između zanatskog učenika i stručne osobe. Maloljetnicima je dodatno potreban i potpis jednog od roditelja odnosno skrbnika / staratelja.

Dokumenti koje morate donijeti:

- Svjedodžba / Svedočanstvo za zadnji razred škole
- Dokaz o eventualno već završenoj stručnoj naobrazbi / završenom stručnom obrazovanju
- Potvrda o zdravstvenoj ispravnosti (Gesundheitszeugnis), potrebna samo za određene pozive

Državljanima zemalja koje nisu članice zemalja EU dodatno treba:

- Petogodišnja radna dozvola (Befreiungsschein) ili
- Dvogodišnje odobrenje za rad (Arbeitserlaubnis) ili
- Radna dozvola ograničena na najdulje / najduže jednu godinu (Beschäftigungsbewilligung)

Obrazovni pogon mora prijaviti zanatskog učenika na privrednoj komori. Na osnovi navedene prijave tamo se izrađuje ugovor o naukovanju, a nakon potpisa od strane ugovornih partnera se i protokolira.

Trajanje stručne naobrazbe / stručnog obrazovanja

Uobičajeno je da se ugovor o naukovanju zaključuje na vrijeme trajanja stručne naobrazbe / stručnog obrazovanja, koje je već unaprijed određeno (dvije do četiri godine).

Skraćenje trajanja naobrazbe / obrazovanja dolazi u slijedećim slučajevima u obzir:

- Priznavanje već završene stručne naobrazbe / završenog stručnog obrazovanja na području iste ili srodne profesije. Na popisu zanatskih zanimanja točno je određeno u kojem razmjeru se takva priznavanja mogu izvršiti.
- Skraćenje trajanja naobrazbe / obrazovanja nakon već završenog prvog zanata: osobe koje su već izučile jedan zanat ili završile stručnu školu u trajanju od najmanje 3 godine odnosno općeobrazovnu / opšteobrazovnu školu mogu izučiti svaki zanat (trajanja od najmanje 3 godine) čije trajanje se skraćuje za jednu godinu.
- Priznavanje „predzanatske obuke“ („Vorlehre“)
- Priznavanje sadržaja prethodnog školovanja: ovisno o vrsti prethodnog školovanja i postignutom uspjehu moguće je djelomično priznavanje sadržaja za stručno srodna zanatska zanimanja.
- Priznavanje zanatske obuke završene izvan Austrije

Kraj zanatske obuke

Zanatska obuka završava točno na dan koji je utvrđen ugovorom o naukovanju. Ukoliko dotični uspješno položi završni zanatski ispit prije ugovorom utvrđenog termina, onda zanatska obuka završava krajem tjedna / sedmice u kojem / kojoj je predmetni ispit položen.

Nakon završetka zanatske obuke zanatski učenik ima mogućnost korištenja tromjesečnog tzv. „vremena nakon završetka zanata“ (Weiterverwendungszeit / Behaltezeit). Otkaz od strane poduzeća / preduzeća moguć je tek nakon isteka ovog roka. Zanatski učenik dapače u svako doba može dati otkaz.

Zanatska škola

Zanatski učenik je za vreme postojećeg radnog odnosa u pogonu obvezan pohađati zanatsku školu.

Ovisno o strukturi školske nastave razlikuje se između:

- Cjelogodišnje zanatske škole (Jahresberufsschulen) – nastava se održava tokom cijele godine jedan do dva dana tjedno / sedmično
- Kombinirane zanatske škole (Lehrgangsbberufsschulen) – nastava se održava u blokovima trajanja od osam do deset tjedana / sedmica raspoređenih kroz cijelu godinu

U zanatskoj školi se prije svega uče teoretske osnove kao dopuna radu u poduzeću / preduzeću. Ujedno se nude i predmeti stručne prakse (npr. radionice, laboratorij) i općeobrazovni / opšteobrazovni predmeti (politička naobrazba / političko obrazovanje, strani jezici). Nastava na zanatskoj školi (uključujući dopunsku nastavu i školske manifestacije) priznaje se isto kao radno vrijeme u poduzeću / preduzeću.

Radno vrijeme, vrijeme odmora, odmor

Radno vrijeme

Mladi do 18. godine ne smiju raditi više od 40 sati tjedno / sedmično. Rad nedjeljom i praznicima kao i noćni rad (od 20 do 6 sati ujutro) nisu dozvoljeni.

Vrijeme odmora

Mladima do 18. godine mora se najkasnije nakon šest sati rada omogućiti pauza od najmanje pola sata. Dalje im pristaje neprekidan noćni mir od 12 sati kao i neometan vikend od dva uzastopno slobodna dana.

Odmor

Zanatskom učeniku pristaje godišnji odmor od 30 radnih dana (ponedjeljak do subote) odnosno 25 radnih dana (ponedjeljak do petka).

Plaća / Plata zanatskih učenika

Zanatskom učeniku pristaje mjesečna (ili tjedna / sedmična) plaća / plata čija visina podliježe odredbama kolektivnog ugovora.

Prestanak zanatske obuke

U prosjeku zanatska obuka završava po isteku ugovora odnosno krajem tjedna / sedmice u kojem / kojoj je položen završni zanatski ispit.

Prijevremeni prekid zanatske obuke mora se zatražiti pismeno. U slučaju prijevremenog prekida zanatske obuke od strane maloljetnog zanatskog učenika dodatno su potrebni i potpisi roditelja odnosno skrbnika / staratelja.

Prekid za vrijeme trajanja probnog vremena:

Prva tri mjeseca zanatske obuke smatraju se probnim vremenom. U slučaju da zanatski učenik u tom vremenskom periodu posjećuje jednu od takozvanih kombiniranih zanatskih škola (Lehrgangsberufsschulen), probno vrijeme u poduzeću / preduzeću mora trajati najmanje šest tjedana / sedmica. U ovom vremenu zanatska obuka može se prekinuti pismeno kako od strane zanatskog učenika tako i od njegovog poslodavca i to bez navođenja razloga.

Prekid od strane obrazovnog poduzeća / preduzeća:

Teži propusti od strane zanatskog učenika (ovlaštavaju obrazovna poduzeća / preduzeća da pismenim saopćenjem otpuste zanatskog učenika).

Prekid od strane zanatskog učenika:

Ako zanatskom učeniku uvjeti za dalju zanatsku naobrazbu / dalje zanatsko obrazovanje postanu nesnosivi (neisplaćivanje, prekovremeni rad, nedovoljna i nekvalitetna obuka itd.) pismenim saopćenjem može prijevremeno (uz potpis roditelja) prekinuti zanatsku obuku u tom određenom poduzeću / preduzeću.